Fængselsfunktionæren

FÆNGSELSFORBUNDET

NR 10
OKT 2012

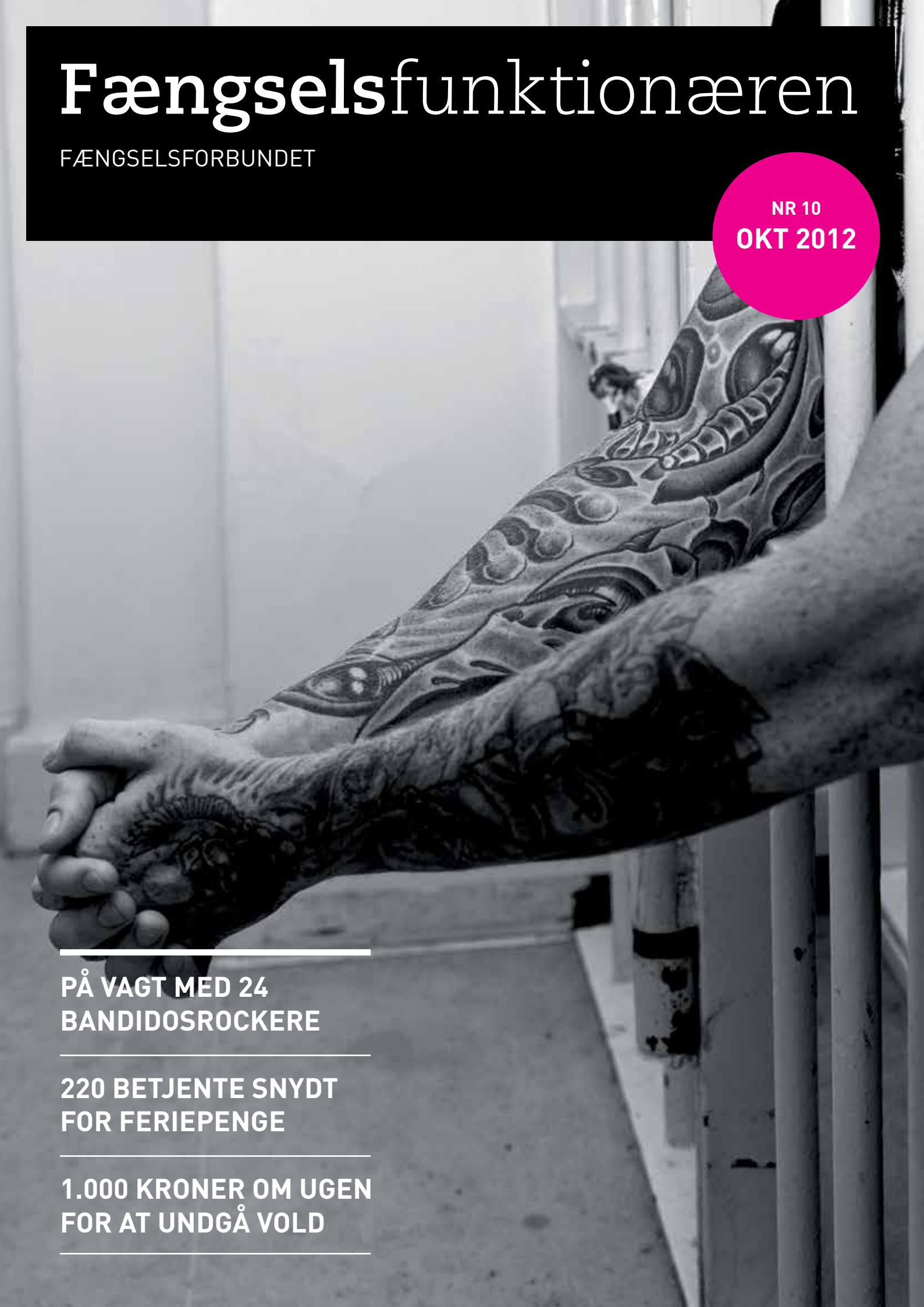

PÅ VAGT MED 24 BANDIDOSROCKERE

220 BETJENTE SNYDT FOR FERIEPENGE

1.000 KRONER OM UGEN FOR AT UNDGÅ VOLD

INDHOLD

3 Leder

4 Når hver tredje indsat er rocker

6 Syge betjente snydt for feriepenge

8 Kort nyt

10 Beskyttelsespenge for at undgå vold

12 Frygten knækkede ham

14 Sygefraværet kan komme længere ned

16 Betjente på udslusningspension

18 Fem om faglighed

19 Opgør med mesterlære

20 Debat

RADIOAVISEN, GO' MORGEN

Af Kim Østerbye, formand for Fængselsforbundet

Der er sikkert nogle, som er trætte af at høre om fængselsbetjente hver morgen, når de tænder for Radioavisen.

Der er nok også et par embedsmænd og en minister, som kunne være den store medieopmærksomhed foruden. Men det er nødvendigt at få medierne i tale for at sætte fokus på problemerne i Kriminalforsorgen.

Det er lykkedes ganske godt. I løbet af den seneste måned er Fængselsforbundet blevet omtalt i over 500 indslag i radio, tv og waviser. Det er ikke så ringe endda for et lille forbund som vores.

Det er mit indtryk, at mange danskere har været overrasket over at høre om de problemstillinger, som vi har bragt til torvs. At fængselsbetjente for eksempel ofte er alene på vagt sammen med de indsatte. At bandekriminelle i stigende grad intimiderer personalet. Og at volden mellem indsatte er mangedoblet på få år.

Det er selvfølgelig ikke tilfældigt, at vi ønsker at skabe fokus på problemerne nu. En ny flerårsaftale står for døren. Folketingets politikere skal beslutte sig for, hvor pengene skal prioriteres de næste fire år.

Hvis fængsler og arresthuse ikke bare skal være et opbevaringssted for indsatte men et sted, hvor der også lægges vægt på behandling og forebyggelse, kræver det som minimum fem ting.

For det første: Bedre personaledækning. Fængselsbetjentene skal mere ud blandt de indsatte.

For det andet: Bedre håndtering af hårde indsatte. Fængselsbetjentene skal sikre kontrollen på fængselsgangene.

For det tredje: Flere pladser. Der bør findes en holdbar løsning på Kriminalforsorgens kapacitetsproblemer.

For det fjerde: Mere vægt på faglig udvikling. Der skal satses langt mere på at styrke de faglige kvalifikationer hos personalet.

Og for det femte: Et bedre arbejdsmiljø. Der er brug for bedre fysiske rammer og større indsats mod sygefravær og nedslidning.

Jeg er sikker på, at politikerne har forstået vores budskaber. Nu forventer jeg, at de også lytter til os og styrker vores del af kampen mod kriminalitet i samfundet.

Udgivet af:
Fængselsforbundet
Ramsingsvej 28 A, st. th.
2500 Valby

Tlf. 7255 9976

www.faengselsforbundet.dk

ISSN: 0902-8897

Artikler og indlæg modtages på:
redaktion@faengselsforbundet.dk senest den 14. i hver måned. Debatindlæg (max 750 ord) sendes med navn, stilling og tjenestested. Send gerne fotos med.

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere i indsendte tekster. De holdninger, der kommer til udtryk i indlæg og artikler, er ikke nødvendigvis et udtryk for forbundets holdning. Hvis intet andet er angivet, er materialet skrevet af redaktøren.

Redaktion:
Forbundsformand Kim Østerbye (ansvh.)
Redaktør Søren Gregersen, tlf. 72 55 99 91

Produktion og tryk: PE Offset A/S
Grafisk design: kroyergrafik.dk

Forsiden: *Statsfængslet i Vridsløselille*
Foto: *Fængselsbetjent Kim Simonsen*
Øvrige fotos: *Nicolai Perjesi, Kristian Westfall, Stefan Kai Nielsen*

NÅR **HVER TREDJE** INDSAT ER ROCKER

Rockere og bander fylder godt op i landets arresthuse. Som for eksempel Arresthuset i Helsingør, hvor en tredjedel af pladserne i perioder af året har været besat af Bandidosrockere. Fængselsforbundet foreslår øget sektionering og visitation til større arresthuse. Politikerne støtter op om forslaget.

Af Andreas Graae

„Der er hele tiden denne her skjulte adfærd, når døren er lukket. Vi ved, at de fuldgyldige medlemmer sætter dagsordenen og styrer med hård hånd. I perioder har de blandt andet krævet penge for, at andre må bruge køkkenet. Og der er sket afstraffelser i weekenden, hvor de har været ude, så vi ikke kunne anklage dem for det," siger fængselsbetjent Frank Laursen.

Den lille blegfede mand med mexicanerhatten, den løftede revolver og macheten. Vi kender alle bandidos-rygmærket. Og selvom det ikke må bæres inden for murene, så mærker personalet i landets fængsler og arresthuse tydeligt rockerne og bandernes tilstedeværelse.

Sidste måneds udgave af fagbladet kunne berette om, hvordan politiets indsats mod rocker- og bandemiljøet flytter problemerne ind bag arresthusenes mure, hvor rockerne i stigende grad sætter dagsordenen. Og nu bekræfter nye tal fra Kriminalforsorgen tendensen.

Ved udgangen af juli måned i år sad i alt 306 rocker- eller bande-relaterede personer og afsonede eller afventede domme i Kriminalforsorgens afdelinger. Altså en betragtelig bid af Kriminalforsorgens omkring 4.000 pladser.

Især arresthusene i Helsingør og Køge er hårdt ramt. Ved udgangen af marts sad der for eksempel 24 bandidosrockere i Helsingør ud af arresthusets 69 pladser. Og i Køge havde hver tredje indsatte rocker- eller bandetilknytning i årets første tre måneder. Ved udgangen af marts sad der for eksempel 21 bandidosrockere og medlemmer fra tilknyttede grupperinger i arresthuset.

Der sidder endnu flere i de lukkede fængsler. Her er der dog også bedre plads. Ved udgangen af juni sad der 37 HA-rockere og tilknyttede bandemedlemmer i Statsfængslet Østjylland. På samme tidspunkt sad der 36 bandidosmedlemmer i Statsfængslet i Nyborg og 47 HA-rockere i København Fængsler.

TAGER IKKE ET NEJ FOR ET NEJ

Det er især dem, der er længere nede i hierarkiet, som udgør det største problem. Det mener Randi Kristensen, der er tillidsrepræsentant i Arresthuset i Helsingør.

"Vi har som regel ikke problemer med de fuldgyldige, der er højt oppe i hierarkiet. Dem kan man føre en fredelig og rolig dialog med. Men dem, der skal arbejde sig op, de kan godt være umedgørlige og grove. De skal jo vise sig over for de andre og skabe respekt," siger hun.

Det sker typisk i situationer, hvor de får afslag på noget, de har spurgt om eller får ændring af frigang: "Så bliver de ved og ved. De tager ikke bare et nej for et nej, men vil have forklaringer og undersøger tingene helt ned i love og paragraffer. Tit forlanger de også at tale med en overvagtmester eller en person højere oppe i systemet. Men det er jo ikke altid, at der lige er nogen højere oppe at henvise dem til – og så kan de godt blive ret stædige og ubehagelige," siger hun.

GOD DIALOG OG OPDELING VIRKER

Både Randi Kristensen og hendes kollega, fængselsbetjent Frank Laursen, er dog enige om, at man i Helsingør er gode til at løse potentielle problemer ved at have en fornuftig dialog med de rockerrelaterede indsatte.

Desuden har man delt dem op i huset og friholdt en afdeling, hvor de svagere indsatte kan sidde i fred for rockerne og få en bedre afsoning. Det har man mulighed for i et stort arresthus som Helsingør – men det er langt fra alle steder, man kan gøre det, understreger Frank Laursen.

"Der er større mulighed for at blande og opdele dem her, end på de små arresthuse. Her kan vi så vidt muligt søge at skåne de svage indsatte – og os selv. For det dræner da personalet, når der sidder så mange rockere på én afdeling," siger han.

AFSTRAFFELSER I DET SKJULTE

Det største problem er ifølge fængselsbetjentene fra Helsingør, hvad der sker med de øvrige indsatte bag betjentenes ryg:

"Der er hele tiden denne her skjulte adfærd, når døren er lukket. Vi ved, at de fuldgyldige medlemmer sætter dagsordenen og styrer med hård hånd. I perioder har de blandt andet krævet penge for, at andre må bruge køkkenet. Og der er sket afstraffelser i weekenden, hvor de har været ude, så vi ikke kunne anklage dem for det," siger Frank Laursen.

ARRESTINSPEKTØR: ET PROBLEM DER SKAL LØSES

Der er ifølge arrestinspektøren for de sjællandske arresthuse, Henrik Boe Pedersen, ingen tvivl om, at rockere og bandemedlemmer sætter dagsordenen i de arresthuse, hvor de er stærkest repræsenteret.

"At tro at to betjente på arbejde kan se alting, er en illusion. Personalet skal selvfølgelig holde øje, men det er ikke realistisk, at de kan se alt," siger han.

Trods episoder, som det seneste voldsomme overfald i Nakskov, er det ikke arrestinspektørens billede, at volden i sig selv udgør det største problem: "Min fornemmelse er mere, at det simpelthen ikke er nødvendigt for rockere og bandemedlemmer at bruge vold, for at få folk til at lystre. De har magt i kraft af deres åbenlyse tilholdsforhold til en gruppe."

INGEN NEMME LØSNINGER

I forsøget på at finde en løsning på problemet har han nedsat en hurtigarbejdende arbejdsgruppe på fire arrestforvarer, der skal se på fællesskabsreglerne. Det skal sikre, at de indsatte beskyttes mod overgreb fra medindsatte, og at den sikkerhedsmæssige situation er sådan, at personalet føler sig tryg og bevarer styringen i arresthuset.

Henrik Boe Pedersen er ikke afvisende over for, at øget opdeling kunne være en løsning: "Det gør man jo, når de afsoner i fængslerne, så hvorfor ikke også under varetægtsfængslingen?"

MERE SEKTIONERING OG STØRRE ARRESTHUSE

Netop muligheden for i højere grad at sektionere rockere og bandemedlemmer er et tiltag, som ligger Fængselsforbundets formand, Kim Østerbye, på sinde. Ligesom han mener, de bør placeres i de store arresthuse.

"Det er ikke rimeligt at byde kollegaer i de små arresthuse, som kun går to, eller måske endda helt alene, på vagt om natten, at de samtidig skal håndtere så mange hårdkogte fanger. De må i de mindste have mulighed for at opdele dem, så de ikke sidder så mange sammen. Og det har man nu engang kun mulighed for at gøre i de store arresthuse," siger han.

POLITIKERE LYDHØRE FOR FORSLAG

Et forslag, der bliver hilst velkomment fra begge sider af det politiske spektrum på Christiansborg.

Retsordfører for Dansk Folkeparti, Peter Skaarup, siger: "Jeg kunne ikke være mere enig. Det er helt nødvendigt at afsondre bandemedlemmer fra andre indsatte, hvis man skal undgå konflikter. Og det at samle dem i større arresthuse er oplagt, da det giver bedre mulighed for opdeling mellem grupper. Det er et forslag, vi vil bringe med, når vi om kort tid skal diskutere Kriminalforsorgens økonomi for de næste fire år."

Også retsordfører for SF, Karina Lorentzen Dehnhardt, er meget åben over for forslaget: "Jeg synes, vi skal være meget lydhøre over for forslag fra det personale, som opererer i virkeligheden. Det er trods alt personalet, som står med konsekvenserne af et årtis svigt i Kriminalforsorgen. Der er efterladt en masse problemer, som skal løses. Sektionering kan være svaret på nogle af de udfordringer, som vi står overfor. Og jeg er overbevist om, at vi kommer til at drøfte netop det til Kriminalforsorgsforligsforhandlingerne i efteråret."

FRYGT FOR ROCKERKRIG

Sidst i september slog politiet til mod 17 rockerborge over hele Sjælland og arresterede 114 personer under indsatsen. Og selvom de fleste er løsladt igen, er det ikke et godt tegn, mener Kim Østerbye og formanden for Inspektørforeningen, Anne Marie Heckscher. Begge frygter de, at en eventuel ny rockerkrig vil have fatale konsekvenser bag fængslernes mure.

"En ny rockerkrig vil lægge et endnu større pres på både arresthuse og fængsler, og det er vi slet ikke gearet til at håndtere lige nu. Rockerne vil i stigende grad bestemme, hvordan afsoningen for de andre fanger skal være. De vil styre, hvem der laver mad til hvem, hvem der bruger fritidsaktiviteterne, hvem der går på gårdtur og ikke mindst, hvem der sidder på handlen med stoffer i fængslerne," siger Kim Østerbye.

SYGE BETJENTE **SNYDT FOR FERIEPENGE**

Over 200 nedslidte fængselsbetjente blev snydt for deres feriepenge. Moderniserings-styrelsen grublede over sagen i to et halvt år.

Af Søren Gregersen

Selvom cirka 220 afskedigede fængselsbetjente i 2009 fik EU's ord på, at de har ret til at modtage deres feriepenge, får de ikke pengene alligevel.

Moderniseringsstyrelsen har nemlig været langsom til at tage stilling til en EU-dom, om at afskedigede tjenestemænd har ret til deres feriepenge, selvom de var været syge før afskeden.

Det tog styrelsen halvandet år at finde ud af, at alle, som var afskediget efter 2009, skulle have efterbetalt deres penge.

Og det tog et år mere at finde ud af, hvad der skulle ske for de medarbejdere, som blev afskediget før 2009. Og da man endelig nåede frem til denne beslutning, indførte man en kort forældelses-frist.

De 220 betjente er så uheldige, at de blev afskedigede før denne forældelsesfrist. Derfor får de ikke deres penge.

Forbundssekretær i Fængselsforbundet, Jannie Hallø, er kritisk over for forløbet: "Moderniseringsstyrelsen har givet en meget dårlig service. Jeg forstår ikke, at det skal tage to et halvt år, at vurdere dommens betydning, og at man laver en så kort forældelsesfrist," siger hun.

SAGEN KORT

Sagen går flere år tilbage. Tidligere måtte afskedigede tjeneste-mænd vinke farvel til feriepenge, hvis de havde været syge i længere tid. Men i januar 2009 slog en EU-dom fast, at tjeneste-mænd har ret til deres optjente feriepenge, også selvom de har været syge i mere end seks måneder før afskeden.

At dommen skulle gælde for sager efter 2009, var soleklart, men spørgsmålet var, om dommen også skulle gælde for medarbejdere, der blev afskediget før 2009. Først efter pres fra de statslige personaleorganisationer besluttede Moderniseringsstyrelsen sig.

I august 2011 udsendte styrelsen et cirkulære, hvoraf det fremgik, at tidligere medarbejdere også havde ret til deres feriepenge. Dog skulle de søge om det.

Jannie Hallø siger: "Det var ikke sådan, at styrelsen indrykkede annoncer i landets aviser om det nye cirkulære, så Fængselsfor-bundet satte alt ind for at finde de kollegaer frem, som vi havde kendskab til, var blevet afskedigede uden feriepenge i op til fem år før dommen – ellers havde de ikke fået besked."

Så langt – så godt. Men pludselig væltede det ind med afslag. Årsa-gen var, at styrelsen havde besluttet, at der skulle gælde en tre årige forældelsesregel.

Fra det øjeblik man søgte om pengene, kunne man kun søge tre år tilbage i tiden. Eftersom cirkulæret først blev udsendt i august 2011, kunne man derfor kun søge om sager tilbage til september 2008. Det betød, at det reelt kun var dem, der var blevet snydt det sidste halve år op til EU-dommen, som kunne nå at søge pengene inden for tidsfristen.

Det finder Jannie Hallø dybt kritisabelt: "Styrelsen havde jo brugt to et halvt år på at tage stilling til dommen, og så fastsætter man en tidsfrist, som reelt kun går et halvt år tilbage før dommen. Det er ikke i orden," siger hun.

Centralorganisationerne har nu besluttet at stævne Moderniser-ingsstyrelsen med krav om, at forældelsesfristen er fem år før dommens dato.

Moderniseringsstyrelsen ønsker ikke at svare på kritikken. Styrelsen henviser til, at man ikke kommenterer på en verserende sag.

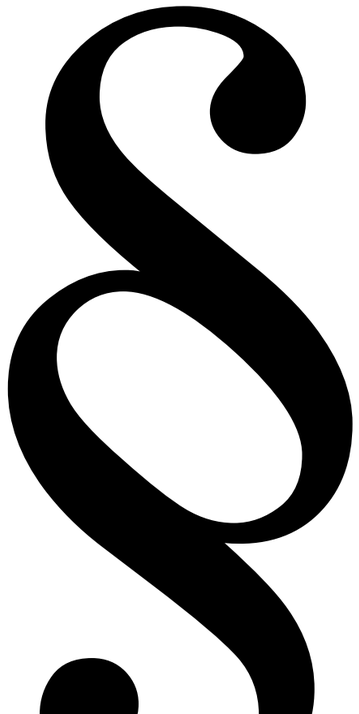

EN SVINESTREG

"Det er en svinestreg." Så kort beskriver en fængselsbetjent det bureaukrati, der gjorde, at hun – til trods for en EU-dom – ikke fik udbetalt sine feriepenge.

Af Kristian Westfall

Hanne Birkbak var sygemeldt fra Arresthuset i Hjørring tilbage i 2006. I den periode udbetalte Kriminalforsorgen ikke feriepenge til hende. Men det var ulovligt, slog en EU-dom fast i 2009. Som tjenestemand har man nemlig ret til feriepenge – også selvom man er sygemeldt.

Hanne Birkbak mener, at Moderniseringsstyrelsen har været langsom om at tage stilling i sagen. Der gik to et halvt år, før styrelsen kom med et cirkulære om dommen og så indførte man en forældelsesfrist, som gjorde, at Hanne ikke fik sine penge alligevel.

> "Det gør mig rigtig bitter, at man gerne vil se igennem fingre med, at ministre uretmæssigt har fået ud-betalt pensioner, men når det gælder vores feriepenge, der uretmæssigt er tilbageholdt, er der ikke noget at gøre."

Hanne Birkbak trækker en parallel til politikernes pensioner, og henviser til en sag med tre tidligere borgerlige ministre – Karen Jespersen, Lars Barfoed og Hans Christian Schmidt – som fik udbetalt 2,4 mio. kr. for meget i ministerpension. Fejlen blev kritiseret af Rigsrevisionen, men de fik alligevel lov at beholde pengene.

"Det gør mig rigtig bitter, at man gerne vil se igennem fingre med, at ministre uretmæssigt har fået udbetalt pensioner, men når det gælder vores feriepenge, der uretmæssigt er tilbage-holdt, er der ikke noget at gøre."

FERIEPENGE **TRUKKET** I EFTERLØN

Han fik sine feriepenge. Men det var en kort glæde. Beløbet blev nemlig trukket i efterlønnen.

Af Kristian Westfall

Selv blandt fængselsbetjente, som faktisk har fået deres ferie-penge, er det gået galt. Mindst et af Fængselsforbundets med-lemmer har fået feriepengene fratrukket i efterlønsudbetalingen.

Fagbladet har talt med en tidligere fængselsbetjent, som ønsker at være anonym.

I første omgang blev han glad, da han i februar i år fik brev om, at der var 80.000 kr. på vej. Han ringede til direktoratet for at høre, om pengene virkelig var hans. Jo, den var god nok. De var bare fire år forsinkede, fik han at vide. Han skulle egentlig have haft dem dengang, han blev afskediget i 2008.

Men fire måneder efter udbetalingen modtog han et brev fra a-kassen, hvor der stod, at han skulle betale en del af pengene tilbage. Problemet var, at han var gået på efterløn i mellemtiden. Og nu kunne han jo ikke afholde ferie!

Den anonyme betjent er meget skuffet over forløbet. Han synes, at han har fået en meget dårlig behandling af sin a-kasse: "De gav mig tre uger til at betale pengene, og trak i øvrigt pengene før fristen var gået," siger han.

Forbundssekretær Jannie Hallø mener, at sagen nærmer sig kafkaske dimensioner: "Det kan ikke være meningen, at systemer og regler står over en borgers rettigheder. Det er et absurd, bureaukratisk teater."

Fængselsforbundet har nu valgt at klage over a-kassens afgørelse til Arbejdsdirektoratet.

> "Det kan ikke være meningen, at systemer og regler står over en borgers rettigheder. Det er et absurd, bureaukratisk teater," siger forbundssekretær Jannie Hallø.

Det høje belæg belaster arbejdsmiljøet

COWI har undersøgt konsekvenserne af det høje belæg i Kriminalforsorgen. Resultaterne viser, at fængselsbetjentene psykiske arbejdsmiljø er blevet væsentligt ringere.

Tidligere fængselsbetjent udgiver nyt album

Det var hans liv som fængselsbetjent i Københavns Fængsler, der var inspiration, sidste gang Nis Pedersen lavede musik til teaterkoncerten Hr. Nedersen. Den havde stor succes på Østre Gasværk i 2003. Nu er han pladeaktuel igen, men denne gang handler pladen om Anden Verdenskrig og besættelsestiden. Titlen på albummet er Dagen brænder klart, og det udkommer den 10. oktober.

Spørgsmål og svar fra Folketingets Retsudvalg

Peter Skaarup (DF): "Kan ministeren bekræfte, at peberspray i nogle fængsler er låst inde, så det ikke er umiddelbart tilgængeligt for fængselsfunktionærerne?"

Justitsminister Morten Bødskov (S): "Peberspray er, ligesom stav, ikke en del af fængselsbetjentenes almindelige personlige udrustning… Peberspray må udleveres til personalet, hvis der konkret foreligger en særlig risikosituation, hvor anvendelse af peberspray kan blive nødvendig. Tilladelsen til udlevering af peberspray gives af institutionens leder eller af det personale, som er særligt bemyndiget hertil."

To millioner amerikanere bag tremmer

USA er rekordernes land, også når det gælder fængslede. Der sidder omkring to millioner amerikanere bag tremmer året rundt. Det svarer til, at 743 personer sidder i fængsel for hver 100.000 indbyggere. Gennemsnittet i EU er 100 per 100.000 indbyggere. I Danmark ligger det på 71.

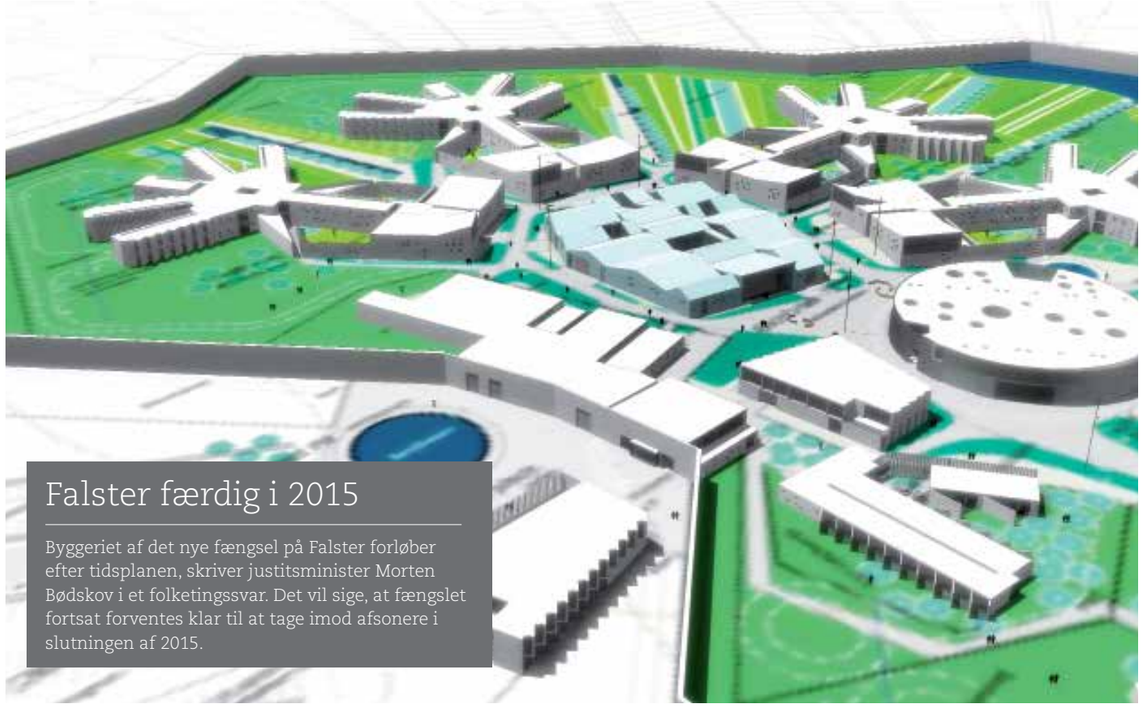

Falster færdig i 2015

Byggeriet af det nye fængsel på Falster forløber efter tidsplanen, skriver justitsminister Morten Bødskov i et folketingssvar. Det vil sige, at fængslet fortsat forventes klar til at tage imod afsonere i slutningen af 2015.

Vi prøver noget nyt – omslaget til kalender og lommebog ændres

Omslaget har hidtil været i rødt og senere grønt plastik. Nu bliver det i sort lærred med sølvlogo og i en ny, mere holdbar, kvalitet. Faktisk så holdbar, at det er meningen, at du bruger det i flere år. Det kan lade sig gøre, fordi vi har valgt at få fabrikeret omslaget specielt til vores behov – både praktisk og ikke mindst æstetisk.

Du får altså et lækkert omslag til din kalender og lommebog i år. Næste år får du bare ny indmad. På den måde kan det også løbe rundt økonomisk.Vi håber, at I alle tager godt imod forbedringen.

Forbundskasserer, Ina Rasmussen

Principiel afgørelse: Bijob anerkendes i arbejdsskadesag

Fængselsforbundet har efter et forløb på to år fået tilkendt erstatning til et 55-årigt medlem for den indtægt, han mistede i sit bijob som følge af en arbejdsskade. Arbejdsskaden – posttraumatisk stress syndrom – havde den konsekvens, at manden ikke kunne fortsætte med sit bijob.

I første omgang havde medlemmet ikke fået anerkendt indtægtstabet i Arbejdsskadestyrelsen. Man mente ikke, der var tale om et erhvervsevnetab, når fængselsbetjenten stadig arbejdede i Kriminalforsorgen. Men efter forbundet ankede sagen til Ankestyrelsen, blev Arbejdsskadestyrelsen anmodet om at genoverveje sagen. Arbejdsskadestyrelsen nåede nu frem til, at indtjeningen fra bijobbet var udtryk for en arbejdsindsats, som fængselsbetjenten havde ydet, og de traf afgørelse om tab af erhvervsevnen på 30 procent.

BBC World service

Udenlandske medier interesserer sig også for forholdene i danske fængsler og arresthuse. Her bliver forbundsformand Kim Østerbye interviewet i september om rockerproblemerne til BBC World Service.

BESKYTTELSESPENGE FOR AT UNDGÅ VOLD

I Statsfængslet Renbæk styrer stærke indsatte de svage. I grove tilfælde betaler indsatte op til 1.000 kroner om ugen for at blive beskyttet.

Af Søren Gregersen

Stærke fanger styrer afdelingerne, sidder på handlen med euforiserende stoffer og opkræver beskyttelsespenge fra svage indsatte i det åbne fængsel i Renbæk i Sønderjylland.

Ifølge Fængselsforbundets tillidsrepræsentant, Sten Møgelvang Nielsen, betaler en svag indsat typisk mellem 600 og 1.000 kr. om ugen for at få beskyttelse på en afdeling.

"De stærke indsatte kræver ydelser af de svage. Det kan være, at man bliver sat til at vaske op, støvsuge, lave mad og den slags. Men det er ikke alle, som vil finde sig i det. Derfor siger nogle indsatte ja, hvis de får tilbudt beskyttelse fra en stærk indsat."

Han har netop oplevet en indsat, som blev nødt til at betale 500 kr. i dummebøde, fordi han var skyld i, at personalet fandt alkohol på afdelingen. Alternativet i form af korporlig betaling var værre.

Det er ikke nyt, at man oplever den slags i et åbent fængsel. Men omfanget er større i forhold til tidligere. Politiets indsats mod bandekriminalitet har nemlig betydet, at indsatte, der er tilknyttet rocker- og bandemiljøet, nu afsoner i åbne fængsler. "Og det er en gruppe, som er stærkt styrende," siger tillidsrepræsentanten.

Han vurderer, at det hårde regime forringer misbrugsbehandlingen. Indsatte, som vil bruge afsoningen til at komme ud af et misbrug, bliver presset tilbage i misbrug igen, af de grupperinger der sidder på markedet for euforiserende stoffer.

Men er det ikke muligt at gøre noget ved de stærke indsattes regime? "Jo," siger Sten Møgelvang Nielsen, "Men det kræver, at vi er ude blandt de indsatte. At vi er synlige. Hvis vi skal vende udviklingen, skal der flere betjente på gangene. Vi savner redskaber og mandskab til at håndtere denne gruppe af indsatte. De åbne fængsler kan ikke tåle flere besparelser, hvis vi skal sikre en ordentlig og sikker afsoning."

Fængslet nedsatte på et tidspunkt en arbejdsgruppe, der skulle optimere arbejdsgangene og frigøre tid sammen med de indsatte: "Det resulterede i, at betjentene med tiden fik flere opgaver igen, og nu er vi tilbage på kontoret," siger Sten Møgelvang Nielsen.

ET OVERFALD OM DAGEN

På syv år er antallet af voldstilfælde mellem indsatte mere end tredoblet i Kriminalforsorgen. Nu sker der i gennemsnit ét overfald hver dag.

Af Søren Gregersen

Noget kunne tyde på, at miljøet i fængslerne bliver hårdere og hårdere. Ser man på vold og trusler mellem indsatte, er tendensen i hvert fald klar.

Fra 2004 til 2011 er antallet af voldsepisoder øget fra 107 til 331. Det viser tal fra Kriminalforsorgen.

Ifølge Fængselsforbundets formand, Kim Østerbye, er volden ikke alene et problem for de indsatte. Det er også et problem for de ansatte: "Vold og trusler mellem de indsatte slider på personalet og er med til skabe et utrygt miljø. Derfor er det vigtigt, at vi får knækket voldskurven, så vi bliver bedre til at få de indsatte tilbage til en kriminalitetsfri tilværelse."

Formanden mener, at man kan begrænse volden ved at styrke den dynamiske sikkerhed: "Det er den sikkerhed, som ligger i, at betjentene er ude blandt de indsatte. Men desværre går udviklingen den forkerte vej på det område. Der bliver færre og færre betjente per indsat."

Også Kriminalforsorgens sikkerhedschef håber, at man bliver bedre til at komme volden til livs i fængslerne. Michael Gjørup siger: "Vi gør alt, hvad vi kan for at dæmme op for volden, men det er ikke en nem opgave. Vi har fået flere indsatte – eksempelvis bandekriminelle – som optræder truende over for de andre indsatte."

BARBERBLAD SPÆNDT PÅ TANDBØRSTE

Statsfængslet Østjylland er et af de fængsler, hvor man mærker, at utrygheden vokser mellem de indsatte. Ifølge Fængselsforbundets tillidsrepræsentant, Carsten Aagaard Sørensen, har der indtil videre i 2012 været mere end 15 alvorlige overfald blandt de indsatte – både i og uden for bandemiljøet.

"Det sker hele tiden, og det bliver voldsommere og voldsommere. I fredags var vi for eksempel på skadestuen med en indsat efter et knivstikkeri. Han blev udsat for et barberblad, der var spændt på en tandbørste," siger han.

Fængslets ledelse har nu besluttet at skille fangerne fra hinanden. Bandemedlemmer bliver fremover samlet på én afdeling. Ifølge fængslets inspektør, Jørgen Bang, sker flytningen både for at dæmme op for volden og for at beskytte de svageste indsatte: "Vi har oplevet problemer med, at fanger har skullet betale for benyttelse af toiletter, og de har måske skullet vige fra de gode arbejdspladser. Der er kort og godt sket en undertrykkelse, da nogle fanger har haft magt til det," siger inspektøren.

Og for at gøre noget ved fangehierarkiet skiller man altså nu banderne fra de øvrige fanger.

Det tiltag bliver rost af Kim Østerbye: "Vi efterlyser netop flere opdelinger i fængslerne, så vi kan beskytte de svage indsatte," siger han.

ANTAL OVERFALD MELLEM INDSATTE

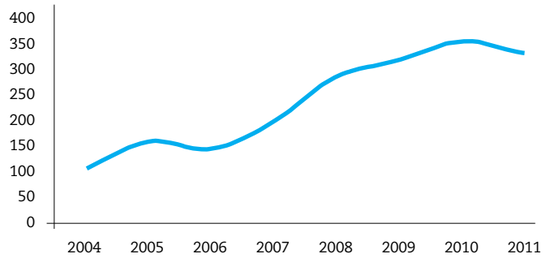

På få år er volden mellem indsatte steget markant.
Kilde: Kriminalforsorgens Årsstatistik.

FRYGTEN KNÆKKEDE HAM

Anker Nielsen nåede at være fængselsbetjent i 34 år i 22 forskellige arresthuse. I dag er han udbrændt, knækket og fyret. En slåskamp med en fange startede nedturen.

Af Christine Hedetoft og Jakob Stig Jørgensen

Anker Nielsen var ikke klar over det dengang. Men en slåskamp med en indsat en novemberaften i 2008 skulle vise sig at blive begyndelsen til enden for hans 34 år i de danske arresthuse. Under slåskampen fik han en diskusprolaps i ryggen. Og med diskusprolapsen kom frygten. Og nedturen.

"Lige bagefter vidste jeg ikke, at det ville blive så slemt. Jeg sygemeldte mig først tre uger senere. Det kom gradvist, og jeg fik mere og mere ondt. Til sidst kunne jeg dårligt gå, og jeg kunne ikke køre bil," siger Anker Nielsen.

I celle 1 i Arresthuset i Kalundborg sad der i 2008 en ung mand fra et belastet boligkvarter. Den novemberaften udviklede en visitation i cellen sig til slåskamp mellem ham og de to fængselsbetjente, der var på vagt den dag. Stemningen i den lille arrest var ophidset. Den unge mand råbte og skreg. Det gjorde fængselsbetjentene også. De var nervøse. Arrestens øvrige fanger var ude af deres celler, da slåskampen startede. Og to af dem kom lige imod dem. De råbte, at betjentene skulle lade fangen være.

Den ene af fængselsbetjentene var Anker Nielsen. Efter fem minutters intens tumult på arresthusets smalle underetage fik han og kollegaen låst fangen inde og alarmeret politiet. Anker Nielsen var lettet. Men han kunne mærke, at noget var helt galt i ryggen.

Anker Nielsen lukker de tunge øjne, når han tænker tilbage på slåskampen. Hans stemme er klar og stærk, men hans højre tommelfinger trommer ihærdigt på det mørke fletbord i udestuen i hjemmet på midtsjælland. Episoden sidder stadig dybt i ham.

"Man vil ikke anerkende, at man er bange. Men det var nok det, jeg var," siger Anker Nielsen om tiden, der fulgte i kølvandet på slåskampen. Arbejdsskadestyrelsen tilkendte ham erstatning for diskusprolapsen, og allerede i 2009 var han tilbage i arresten.

ONDT I MAVEN

Men frygt og angst afløste gradvist autoriteten som følgesvend, når han trak i uniformen og begav sig mod arresten. Jobbet gav ham ondt i maven. Og nogle gange kunne han ikke sove om natten før, han skulle på vagt.

"Det er klart, at det er deprimerende. I vores job har vi en vis autoritet og skal styre, hvad der sker i arresten. Når man mister den kontrol, så er det, at man går ned med flaget. Min diagnose var udbrændthed. Jeg kunne bare ikke mere," siger Anker Nielsen.

Han blev initiativløs og ugidelig. Ting, der før tog en halv dag at lave, tog nu en hel dag. Og større projekter var uoverskuelige. I løbet af 2010 kunne Anker Nielsen mærke, at han trak sig mere og mere, når fangerne pustede sig op over for ham – og i 2011 indså han, at noget var galt. Det var efter en konsultation på Arbejdsmedicinsk Klinik på Nykøbing Falster Sygehus. Frygten havde knækket ham.

"Der er jo noget macho over jobbet. Det er aldrig sjovt at indrømme, at man ikke kan klare sit arbejde," siger Anker Nielsen. Han indviede arrestledelsen i maj 2011. To uger senere sygemeldte arrestinspektøren ham. Anker Nielsen skulle ikke møde på arbejde mere. Han var blevet en sikkerhedsrisiko.

UDEN FOR PÆDAGOGISK RÆKKEVIDDE

Anker Nielsen startede som fængselsbetjent i 1978. Siden har han arbejdet i 22 arresthuse. Han har set det hele og oplevet lidt af hvert. Trusler, vold og overfald. Og han har set, hvordan fangerne er blevet mere og mere hårdkogte.

"1982 var første gang, der var to fængselsbetjente på arbejde i døgndrift i de små arresthuse. Dengang sad der spritbilister, bødeafsonere, indbrudstyve og en sjælden gang en drabsmand. I dag går vi stadig to på arbejde, men nu sidder der rockere, østeuropæiske kriminelle, bandemedlemmer, psykisk syge og måske en enkelt eller to almindelige mennesker. Det siger det hele," siger Anker Nielsen og fremhæver specielt én type af fanger:

"AK81'erne er helt uden for pædagogisk rækkevidde. De retter sig ikke efter noget som helst. Det er vigtigere for de rocker- og banderelaterede fanger at vise sig frem over for deres bandemedlemmer end at få en ordentlig afsoning. De er ligeglade."

Mens fangebilledet udviklede sig, har fængselsbetjentene stået i stampe, mener Anker Nielsen.

"Sidste gang jeg var på kursus var i 2000. Det er 12 år siden. Det er fuldstændig horribelt ringe," siger Anker Nielsen.

I dag er Anker Nielsen 57 år. Og udbrændt efter at have brugt et halvt liv i de danske arresthuse. Han har netop modtaget den endelige fyreseddel fra Kriminalforsorgen. Hvis han havde vidst, hvordan udviklingen ville gå, havde han ikke søgt ind i fængselsvæsenet den gang i 1970'erne. Men i dag er han lettet.

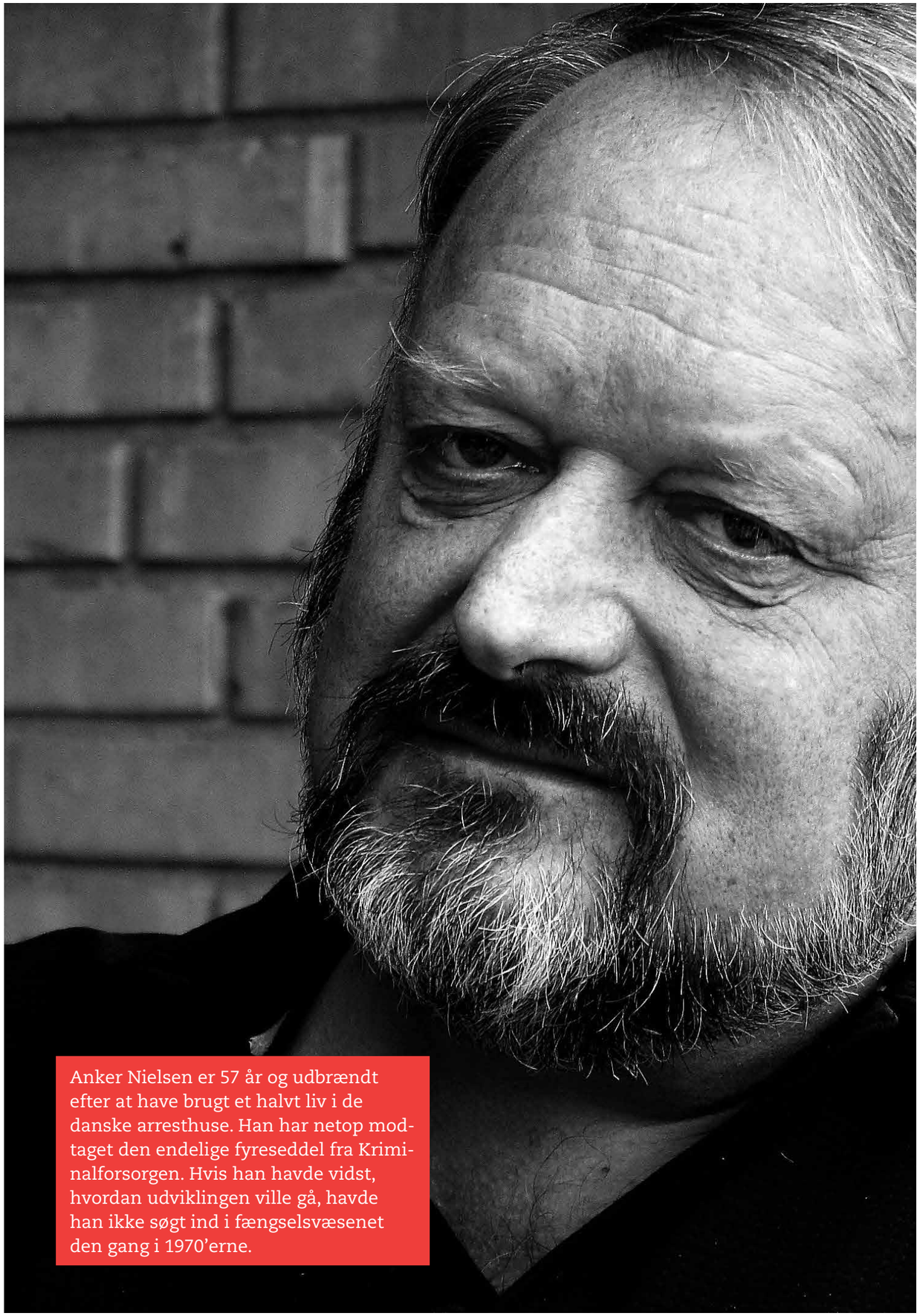

Anker Nielsen er 57 år og udbrændt efter at have brugt et halvt liv i de danske arresthuse. Han har netop modtaget den endelige fyreseddel fra Kriminalforsorgen. Hvis han havde vidst, hvordan udviklingen ville gå, havde han ikke søgt ind i fængselsvæsenet den gang i 1970'erne.

SYGEFRAVÆRET **SKAL** LÆNGERE NED

Af forbundsformand Kim Østerbye

Når sygefraværet i nogle fængsler er over 30 dage om året per fængselsbetjent, er det ude af kontrol.

Ingen arbejdspladser kan være tjent med et sygefravær i den størrelsesorden. Det er dyrt, det går ud over alle kollegaer, og det er et tegn på et arbejdsmiljø i ubalance.

Trusselsbreve med afsked til følge og husk-nu-lige-hvad-du-koster-os-temaer, er ikke måden at tackle det på. Desværre er det en stil, vi i stigende omfang ser – ikke bare i Horserød, men også andre steder, hvor sygefraværet er højt.

Forbundet har gennem en del år arbejdet sammen med sygefraværsenheden i direktoratet om at skabe en platform for at bekæmpe sygefraværet i respekt for både den syge og arbejdspladsen. Der foreligger faktisk i dag en godt gennemarbejdet håndbog, som klart beskriver, hvilket forløb en sygemeldt kan forvente at skulle igennem. Selvfølgelig med udgangspunkt i at medarbejderen skal forblive ansat, indtil alle muligheder er udtømt.

Desværre har Finansministeriet strammet kursen for at spare penge på sygefraværet. Min pointe er bare, at der i Kriminalforsorgen ikke er den store besparelse at hente for staten, da en stor del af dem vi afskediger, belaster statskassen et andet sted.

Vi kan lige så godt investere i lavere sygefravær på den gode måde ved at skabe et bedre arbejdsmiljø, hvor tilliden er til stede. At tro at man kan arbejde med social kapital ved at sende grimme breve og beskylde medarbejderne for hvad som helst, er meget naivt.

Den mistro og mangel på respekt, der desværre ofte optræder i en del af de sygesager, som forbundet er blandet ind i, handler om det psykiske sygefravær. Altså et medlem som har fået ondt i sjælen på den ene eller anden måde. Det virker desværre som om, at det for en del ledelser er meget svært at håndtere medarbejdere, der ikke bare har brækket benet.

Meget ofte ser vi desværre tilstanden og sygdomsbilledet forværres ganske betragteligt, når arbejdsgiveren samtidig optræder truende og med en attitude, som kan virke arrogant. Personen ser alene en arbejdsplads, som ikke tager ansvar for det, den har ansvar for, nemlig at medlemmet er psykisk nede med flaget. Det ligger hele tiden i luften: Bliv rask eller vi fyrer dig.

Og tilføjelsen kunne lyde: Du har også et rodet privatliv. Det er jo ikke vores problem. Sludder. Om det er hønen eller ægget, er sådan set irrelevant. Det kunne jo også være, at det var forhold på arbejdspladsen, der skaber rod i familien.

Omvendt har man som medarbejder også et ansvar for at stille op til at finde løsninger, der kan bidrage til at minimere ens sygefravær. Man kan ikke bare melde sig ud og tro, at ens sygefravær er en privat sag. Man skal deltage i en dialog, også selvom det er ubehageligt. Og hvis man er så syg, at man ikke kan komme på arbejdspladsen, må samtalen foregå et neutralt sted.

Hvis en sygesag – efter alt andet er prøvet – så ender med, at medarbejdere skal afskediges, så bør man som ledelse skabe den fornødne respekt for den beslutning, og gør alt, hvad man kan for at hjælpe det menneske videre. Ledelsen har andet lige medvirket til at skabe endnu mere utryghed og kaos for.

Jeg kan garantere, at ingen vælger frivilligt at pådrage sig PTSD eller lignende for at kunne komme væk fra Kriminalforsorgen. Kom i arbejdstøjet og stop truslerne. Skab den fornødne tillid til medarbejderne, så vil sygefraværet falde meget hurtigt. Gudskelov er der fængsler og arresthuse, der viser vejen med gensidig respekt og derfor lavt sygefravær.

20 SYGEDAGE OM ÅRET

Sygefraværet hos landets fængselsbetjente ligger mere eller mindre stabilt på cirka 20 dage om året i gennemsnit. Sådan har det været gennem de seneste ti år. Det er over dobbelt så meget som hos statens øvrige ansatte, hvor gennemsnittet ligger på knap 9 dage.

Gennemsnittet på 20 dage dækker over store forskelle. I en række fængsler og arresthuse er sygefraværet endnu højere. Eksempelvis var sygefraværet i 2011 på 36 dage i fængslet for frihedsberøvede asylansøgere i Ellebæk.

FÆNGSLER MED FLEST SYGEDAGE

1. Institutionen Ellebæk: 36 dage
2. Statsfængslet Østjylland: 31 dage
3. Statsfængslet ved Horserød: 25 dage
4. Statsfængslet i Vridsløselille: 23 dage
5. Anstalten ved Herstedvester: 22 dage

Gennemsnitligt antal sygedage pr. fængselsbetjent i 2011.

STATSREVISOR: PENGE TIL VEDLIGEHOLDELSE BRUGT I BLINDE

Ifølge Rigsrevisionen har Kriminalforsorgen rod i økonomistyringen.

Af Søren Gregersen

Kriminalforsorgen kan ikke dokumentere, at fængsler og arresthuse vedligeholdes effektivt, så de bringes i en sikkerhedsmæssig forsvarlig stand. Det fastslår Rigsrevisionen i en ny beretning.

Rigsrevisionen har undersøgt, hvordan Kriminalforsorgen har forvaltet ca. 80 millioner kroner fra flerårsaftalen for 2008-2011, som blev givet til at styrke vedligeholdelse af bygninger.

Revisionen er nået frem til, at Kriminalforsorgen kun har kortsigtede planer for vedligeholdelsen af fængsler og arresthuse, hvoraf mange er mere end hundrede år gamle.

Det er ikke godt nok, siger formand for Statsrevisorerne, Peder Larsen (SF), til DR Nyheder: "Det er kritisabelt, at man ikke har haft en tilstrækkelig plan for, hvordan man vedligeholder bygningerne."

Statsrevisor for Venstre, Kristian Jensen, er enig: "Det er stærkt bekymrende læsning, at der ikke har været en samlet plan for, hvordan pengene skulle bruges. Derfor har man sådan set brugt pengene i blinde."

Rigsrevisionen understreger også, at Kriminalforsorgen skal være bedre til at koordinere vedligeholdelsesopgaverne, og at der mangler gennemsigtighed i prioriteringen af opgaverne.

PLANER BLIVER HURTIGT UAKTUELLE

Kontorchef i Direktoratet for Kriminalforsorgen, Jørgen Pedersen, er overrasket over Rigsrevisionens beretning: "Vi er uforstående over for kritikken. Det er kun få år siden, at Rigsrevisionen konkluderede, at Kriminalforsorgen planlagde vedligeholdelsesopgaverne tilfredsstillende."

Ifølge kontorchefen er de 80 millioner kroner, som Kriminalforsorgen fik ekstraordinært til vedligeholdelse, alle anvendt i overensstemmelse med formålet: "De politiske partier har drøftet og godkendt en konkret og detaljeret udmøntningsplan."

Jørgen Pedersen understreger samtidig, at det vanskeligt at udarbejde langsigtede planer for Kriminalforsorgens fængsler og arresthuse: "Kravene til vores bygningsmasse ændres løbende. Senest er der kommet fire udredninger om Kriminalforsorgens fremtid som alle medfører nye krav til vores bygninger. Sådanne markante ændringer vil sandsynligvis også komme fremover. Derfor vil en langsigtet plan hurtigt blive uaktuel."

HVOR STORT ER EFTERSLÆBET?

Rigsrevisionen anbefaler i forlængelse af sin kritik, at Kriminalforsorgen opgør efterslæbet på vedligeholdelsen, så det er muligt at finde ud af, hvor meget der mangler at blive gjort. Ifølge Jørgen Pedersen eksisterer denne opgørelse dog allerede: "Faktisk er vedligeholdelsesefterslæbet i henhold til en analyse foretaget af vores rådgivende arkitekter reduceret fra 363 millioner kroner i 2007 til 290 millioner i år. Det er reduktion på 73 millioner. Det er derfor uforståeligt, at Rigsrevisionen konkluderer, at Kriminalforsorgen ikke kan dokumentere, at fængsler og arresthuse vedligeholdes effektivt," siger han.

TIÅRSPLAN

Rigsrevisionen kommer også med ros til Kriminalforsorgen i beretningen. Revisionen peger på, at det er positivt, at Kriminalforsorgen fremover vil fastlægge kriterier for bygningernes kvalitet, udarbejde en ti-årsplan for vedligeholdelsen og dokumentere prioriteringsovervejelserne.

Politikerne afsatte for fem år siden 80 millioner kroner ekstra til vedligeholdelse af blandt andet Københavns Fængsler, Statsfængslet i Nyborg, Anstalten ved Herstedvester, åbne fængsler og arresthuse.

BETJENTE PÅ UDSLUSNINGSPENSION: TVÆRFAGLIGHEDEN ER EN GEVINST

Når indsatte nærmer sig afslutningen på deres afsoning, er det muligt gradvist at møde verden udenfor. I den proces spiller Kriminalforsorgens pensioner og dets fængselsbetjente en vigtig rolle.

Af Kristian Westfall

Pensionen Lysholmgård i Hvidovre hjælper afsonere tilbage til et liv i friheden. Og det er de gode til. De indsatte, som udsluses fra pensioner, kommer nemlig sjældnere tilbage til Kriminalforsorgen end andre dømte.

Ifølge fængselsbetjent Torben Hasse Tjagvad er recidivet markant lavere hos løsladte fra pensionen end blandt dem, som løslades direkte fra fængsler. Og betjentene er med til at skabe disse resultater.

"Vi er jo flere faggrupper herude. Det er en styrke. Som fængselsbetjente kender vi for eksempel fængselsverdenen i langt højere grad. På den måde er tværfagligheden en gevinst for vores målgruppe," siger Torben Hasse Tjagvad, der er tillidsrepræsentant for pensionens tre fængselsbetjente.

Han bakkes op af fængselsbetjent Susanne Brandi: "Det er klart, at vi har en anden indgangsvinkel end for eksempel en socialrådgiver. Vi ved, hvor beboerne kommer fra."

NYE VEJE

Den største opgave er at udsluse de indsatte, som man kalder beboere. Allerhelst til både job og bolig. Og mens arbejde og tag over hovedet kommer på plads, arbejdes der intenst med beboernes andre problemer.

De sidste tre år har Susanne Brandi stået for at føre beboerne igennem programmet Nye Veje på Lysholmgård. Her arbejder afsonerne med forståelsen af deres egen kriminalitet.

PIONERÅND

Torben Hasse Tjagvad var med helt fra begyndelsen, da Lysholmgård blev etableret i 1996, og Susanne Brandi kom til et par år senere. Dengang som nu var det et sted med mulighed for at afprøve nye tiltag i kriminalitetsbekæmpelsen. De mener begge, at den pionerånd, som omgav projektet for knap tyve år siden, forpligter.

"Vi kigger tit på hinanden og tænker: Hvad kan vi nu finde på? Vi elsker det!" siger Susanne Brandi.

Den holdning gør, at der ofte er besøg af udenlandske gæster, som kommer for at se, hvordan man håndterer udslusning i Danmark. Det er Torben Hasse Tjagvad og Susanne Brandi stolte af.

OTTE PENSIONER

Et ophold på en af Kriminalforsorgens otte pensioner vil ofte være en del af udslusningen til samfundet i den sidste del af en afsoning. Der bor især klienter under tilsyn og strafafsonere, der er udstationeret fra et fængsel.

"Jeg kan kun anbefale, at vi bliver ved med at udvikle os," siger Torben Hasse Tjagvad og uddyber: "Min drøm er, at langt de fleste kriminelle skal forbi et sted som vores, før de bliver lukket ud i friheden – for der sker noget godt med folk her."

RESERVÉR PLADSER TIL FÆNGSELSBETJENTE

Det er dog ikke alle, som er enig i, at der bør være betjente som Torben og Susanne på en pension: "Jeg ved, at der er pensioner, der bevidst undgår at ansætte betjente," siger Torben Hasse Tjagvad.

Han mener, det er på grund af uvidenhed om fængselsbetjentenes kompetencer. Derfor foreslår han, at tre stillinger i alle pensioner skal være forbeholdt fængselsbetjente. En kamp han gerne så Fængselsforbundet kæmpe.

Og det har han fuld opbakning til. Ifølge forbundsformand Kim Østerbye er det vejen frem: "Det er helt rigtigt at reservere pladser til fængselsbetjente – både på pensionerne og andre steder, hvor vi arbejder i teams, for eksempel i intensiv overvågning. Simpelthen fordi det virker," siger Kim Østerbye.

Torben Hasse Tjagvad var med fra begyndelsen, da Lysholmgård blev etableret i 1996. Susanne Brandi kom til et par år senere. De mener begge, at den pionerånd, som omgav projektet for knap tyve år siden, stadig eksisterer.

FEM OM FAGLIGHED

Flemming Solberg er arrestforvarer i Arresthuset i Randers og formand for Lederforeningen i Fængselsforbundet. Han har været ansat i Kriminalforsorgen siden 1974, hvor han startede i Statsfængslet i Horsens. Siden har han arbejdet i fire forskellige arresthuse.

Af Kristian Westfall

1. HVAD FORSTÅR DU VED GOD FAGLIGHED?

- Det handler først og fremmest om en professionel tilgang til sit fagområde. Det vil sige, at man hele tiden søger ny viden og holder sig opdateret om alternative måder at løse sine opgaver på. For mig handler det jo i høj grad om personaleledelse. Jeg er meget optaget af tillidsbaseret ledelse, og det forudsætter, at jeg konstant klæder mit personale på til at træffe fagligt funderede beslutninger.

2. ER DER OMRÅDER I HVERDAGEN, HVOR DU GERNE VIL VÆRE FAGLIGT BEDRE?

- Ja, konkret kunne jeg godt tænke mig at blive bedre til at håndtere sygesager. Altså lære at spørge ind til, hvad der ligger bag, og hvordan den enkelte kommer videre. Især i de sager hvor det er psykiske årsager, som spiller en stor rolle for sygemeldingen, kunne jeg godt tænke mig i højere grad at træde lidt væk fra de fasttømrede procedurer og få en mere levende dialog.

3. HVORDAN SER DU UDVIKLINGEN I FAGET?

- Desværre i retning af mere kontrol. Der er konstant fokus på de hårde tiltag i stedet for behandlingsorienterede tiltag. Desværre har mere eller mindre velmenende politikere den sidste halve snes år reageret kraftigt på enkeltsager. Derfor bevæger vi os mere væk fra det humane menneskesyn. I visse tilfælde gælder det også for os som ledere – og det er på trods af, at der fra centralt hold sendes signaler om det modsatte.

4. PÅ HVILKE PUNKTER ER DER BEHOV FOR AT STYRKE FAGLIGHEDEN I FAGET?

- Vi skal hele tiden forholde os professionelt til klientellet. Jeg mener, vi har de kompetencer, der skal til, men de skal hele tiden udvikles. Det gør vi bedst gennem en mere systematisk supervision. Vi skal med andre ord have bedre dialog mellem betjente og ledere, og vi skal hele tiden turde spørge: Hvad kan vi gøre bedre? Det gælder ikke kun i forhold til negativt stærke fanger, men i lige så høj grad fanger med psykiske problemer.

5. HAR DU FORSLAG TIL, HVORDAN FÆNGSELSFORBUNDET KAN VÆRE MED TIL AT STYRKE FAGLIGHEDEN?

- Sådan som forbundet allerede gør. Jeg synes, at vi laver et stort stykke arbejde for at deltage aktivt i en faktabaseret dialog, som både handler om fængselsbetjentenes forhold og ordentlig fangebehandling.

FAGLIGHED
I FOKUS

OPGØR MED MESTERLÆREN

Kriminalforsorgen har fået en ny praktikvejlederuddannelse. Den skal med sin teoretiske tyngde løfte uddannelsesniveauet i hele Kriminalforsorgen. Betjentene på det første hold ser det som en øjenåbner.

Af Andreas Graae

Den har været længe ventet, Kriminalforsorgens nye praktikvejlederuddannelse. Men i august startede det første hold på 15 praktikvejledere.

Formålet med uddannelsen er at klæde nuværende og kommende praktikvejledere bedre på fagligt og pædagogisk til at kunne varetage vejledningen af fængselsbetjentelever i deres praktiktid.

Og her er den største udfordring at lægge de gamle vaner på hylden, siger Jimmi Foldager Jørgensen, som er praktikkoordinator ved Kriminalforsorgens Uddannelsescenter.

"Først og fremmest skal man ikke give så meget videre, ligesom man kender det fra mesterlæreprincippet. Praktikvejledere skal selvfølgelig stadig lære fra sig – det gælder for eksempel væsentlige sikkerhedsprocedurer – men vi skal blive bedre til at give kvalificeret vejledning i praktikken," siger han.

Dermed mener han, at eleven ikke kun skal lære, men også være i stand til at forstå, hvorfor man gør, som man gør. Eleven skal altså udvikle egne måder at udføre tjenesten på inden for de rammer, der er på tjenestestedet – og det skal praktikvejlederen hjælpe med.

"Nye fængselsbetjente må gerne lære, at det er i orden at være åben over for nye måder at gøre tingene på. Vi vil gerne have, at der gøres op med den fejlfindingskultur, som findes. Det skal være i orden at begå fejl. Det er en del af læreprocessen," siger han.

PRAKTIKVEJLEDERE SKAL SELV I PRAKTIK

Som en del af uddannelsen kommer praktikvejlederne også selv i praktik. På det første hold har deltagerne været i praktik så forskellige steder som hos politiet, i børnehave, på sygehus og på plejehjem.

"Det er ikke så afgørende, hvilken anden profession, der er tale om. Det handler om at få ny viden og inspiration til praktikvejledning og høre, hvordan man griber det an andre steder," siger Jimmi Foldager.

BRAT OPVÅGNING

Når deltagerne ikke er i praktik eller til fællesundervisning, står den på selvstudie. Og flere af deltagerne er blevet overrasket over det store antal sider og sværhedsgraden. For eksempel fængselsbetjent Kim Møller Christensen fra Statsfængslet i Sønder Omme, der betegner uddannelsen som 'en brat opvågning'.

Praktikvejlederne skal støtte nye betjente i at udvikle egne metoder og arbejdsgange.

"Barren er sat højt i forhold til, hvad vi er vant til. Der er høje forventninger til én, og det går ikke at møde op uforberedt. Men når man så lige er kommet sig over chokket, så synes jeg virkelig, det er en øjenåbner. Netop fordi vi bliver presset til at tænke over teorien i praksis. Altså meget af det har vi gjort hele tiden – men nu er vi bare blevet mere bevidste om, hvad vi gør. Og vi har lært i højere grad at sætte eleven i centrum," siger han.

KRÆVER TILVÆNNING

Den store mængde læsestof og de avancerede teoretiske modeller har også været lidt af en mundfuld for fængselsbetjent Anders Strandhave fra Statsfængslet i Midtjylland.

"Vi skulle have læst næsten 300 sider allerede inden, vi skulle starte. Det var der vist ikke nogen, der var forberedt på."

Han mener, at det vil tage noget tid at skulle vænne sig til den nye form for praktikvejledning, hvor det i højere grad er eleven selv, der skal reflektere over måder, at gøre tingene på.

"Vi er ret fasttømret i det, vi gør nu. Vi syntes jo, at det fungerer meget godt. Så vi skal lære at tænke anderledes. Men det skal nok komme," siger han.

Med den nye praktikvejlederuddannelse skal vejlederne i højere grad end tidligere lære de kommende fængselsbetjente at reflektere over andre måder at gøre tingene på.

DEBAT

Debatindlæg (max 750 ord) sendes til redaktion@faengselsforbundet.dk senest den 14. i hver måned.

HUNDERÆD FOR DANSKE FÆNGSLER

Nikolaj blev idømt et års fængsel i Danmark, men foretrak at afsone i Sverige. Han mener, at der er bedre disciplin og færre stoffer på den anden side af Øresund.

Kære Fængselsforbund

Tillad mig at komme med en fundering over, hvad der kan gøres for at forbedre indsattes afholdenhed i forhold til misbrug af hash og hårdere stoffer. Først vil jeg komme med min baggrundshistorie.

Jeg blev i 2010 idømt et års fængsel for kriminalitet begået i Danmark. På daværende tidspunkt boede jeg sammen med min kæreste i Helsingborg i Sverige. Jeg var faktisk ikke så bange for at skulle i fængsel i sig selv, ej heller udsigten til at skulle miste min bil og mit arbejde, for jeg havde jo forventet dommen. Derfor kunne jeg forberede mig ved at spare op, sådan at jeg i hvert fald ikke mistede mit hus i Helsingborg.

Jeg var omvendt hunderæd for udsigten til at skulle tage stilling til bandegrupperinger, rockere, intern hakkeorden i fængslet og andre katastrofetanker omkring det ventende fængselsophold. Så jeg tog en beslutning. Jeg kontaktede Kriminalvården i Sverige og forklarede dem, at jeg var angst for udsigten til at skulle sidde i et dansk fængsel, hvor der ifølge min egen opfattelse var meget lidt styr på forholdene. Efter mails frem og tilbage med Kriminalvården endte det med, at Kriminalvården accepterede min begæring om afsoning i Sverige. Dette skulle vise sig at være det helt rigtige valg.

Jeg blev indsat på Tygelsjö Anstalten den 31. januar 2011, og ved ankomsten på en såkaldt åben anstalt blev jeg mødt af en tung metaldør og en ringeklokke. Jeg blev visiteret, fik udleveret tøj og et såkaldt opholdsrum. Her skulle jeg bo det næste år. De første par dage var uudholdelige, men ret hurtigt fik jeg tilbudt en plads blandt dansktalende indsattes bord i spisesalen og opdagede hurtigt, at samtlige indsatte i fængslet var enormt venlige og imødekommende. Jeg så ikke indsatte ryge hash. Jeg så ikke indsatte drikke alkohol. Og jeg så ikke indsatte indtage hårde narkotiske stoffer. Det var helt uvirkeligt; det harmonerede ikke med mit billede af dagligdagen i et dansk fængsel, for jeg vidste, at der i Danmark bliver røget hash, taget amfetamin med mere.

„Jeg så ikke indsatte drikke alkohol. Og jeg så ikke indsatte indtage hårde narkotiske stoffer. Det var helt uvirkeligt; det harmonerede ikke med mit billede af dagligdagen i et dansk fængsel, for jeg vidste, at der i Danmark bliver røget hash, taget amfetamin med mere."

HVORDAN HOLDER MAN STOFFER UDE AF ANSTALTERNE?
Det skal siges, at man i Sverige skal bedømmes til at være egnet til indsættelse på en lavt klassificeret anstalt (åbent fængsel). Har man et synligt stofmisbrug, bliver man helt automatisk overflyttet til en anstalt med misbrugsbehandling. Dette er altid en anstalt med højere klassificering (lukket anstalt). Det samme gælder i øvrigt også, hvis man har attitude- eller autoritetsproblemer, hvilket de fleste bandemedlemmer eller rockere har.

Jeg mener, den danske kriminalforsorg skal godkende alle indsatte, inden de får en anstaltsplacering. Man skal ikke per automatik tildeles en plads på en åben anstalt. Jeg mener, at man med succes kan følge den svenske model.

KNALLTRANSPORT
Sverige opererer med et begreb, som blandt indsatte kaldes for "Knalltransport", som betyder, at man – såfremt man har spor af ulovlige stoffer – bliver 'knaldet op' til en anstalt med en højere sikkerhedsklassificering. Og det tager ikke mere end to timer at finde en anden anstalt for indsatte, som tages i stofmisbrug. Man skal således holde sin sti ren for at beholde det privilegium, som det er at sidde i en åben anstalt.

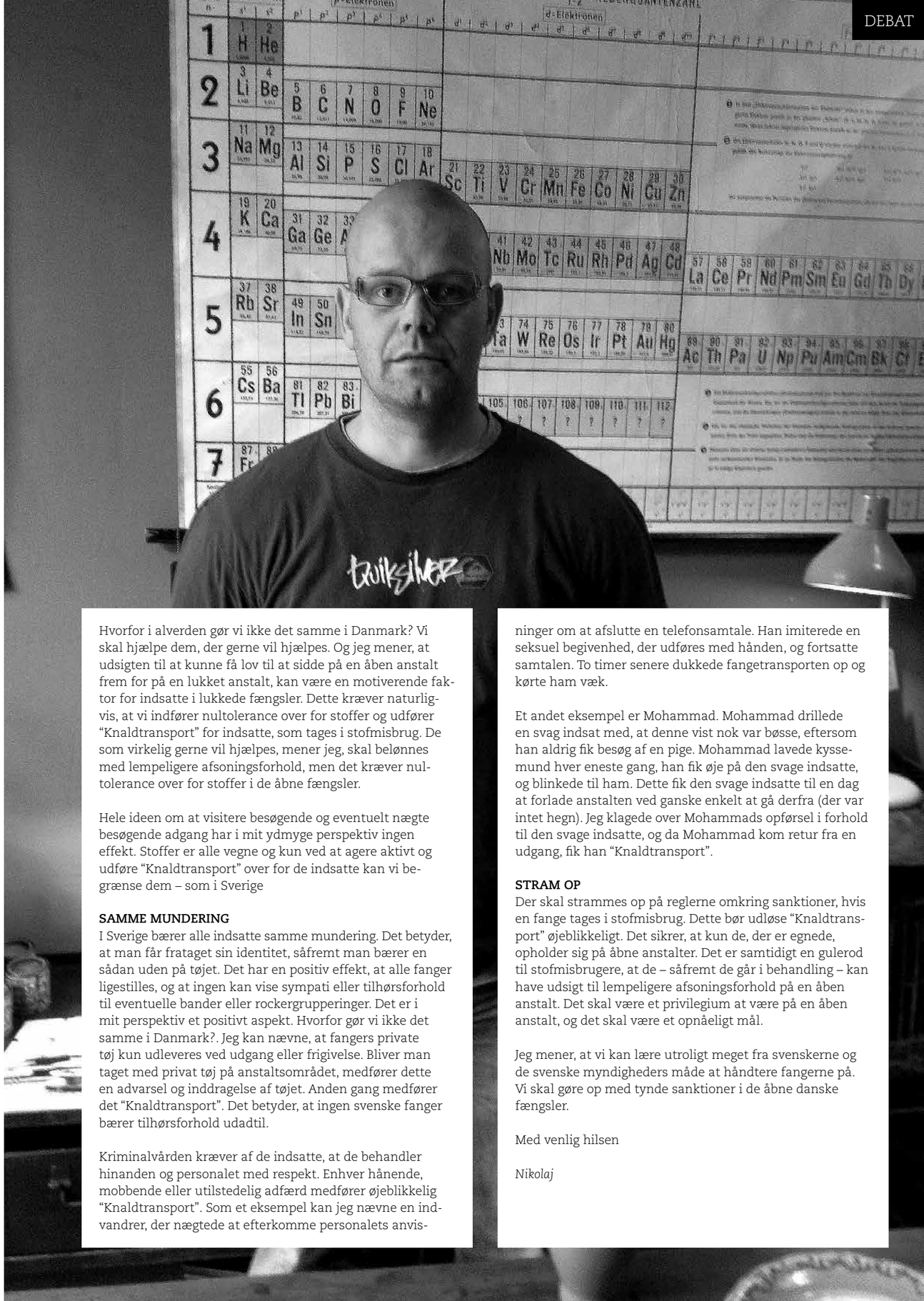

Hvorfor i alverden gør vi ikke det samme i Danmark? Vi skal hjælpe dem, der gerne vil hjælpes. Og jeg mener, at udsigten til at kunne få lov til at sidde på en åben anstalt frem for på en lukket anstalt, kan være en motiverende faktor for indsatte i lukkede fængsler. Dette kræver naturligvis, at vi indfører nultolerance over for stoffer og udfører "Knaldtransport" for indsatte, som tages i stofmisbrug. De som virkelig gerne vil hjælpes, mener jeg, skal belønnes med lempeligere afsoningsforhold, men det kræver nultolerance over for stoffer i de åbne fængsler.

Hele ideen om at visitere besøgende og eventuelt nægte besøgende adgang har i mit ydmyge perspektiv ingen effekt. Stoffer er alle vegne og kun ved at agere aktivt og udføre "Knaldtransport" over for de indsatte kan vi begrænse dem – som i Sverige

SAMME MUNDERING
I Sverige bærer alle indsatte samme mundering. Det betyder, at man får frataget sin identitet, såfremt man bærer en sådan uden på tøjet. Det har en positiv effekt, at alle fanger ligestilles, og at ingen kan vise sympati eller tilhørsforhold til eventuelle bander eller rockergrupperinger. Det er i mit perspektiv et positivt aspekt. Hvorfor gør vi ikke det samme i Danmark?. Jeg kan nævne, at fangers private tøj kun udleveres ved udgang eller frigivelse. Bliver man taget med privat tøj på anstaltsområdet, medfører dette en advarsel og inddragelse af tøjet. Anden gang medfører det "Knaldtransport". Det betyder, at ingen svenske fanger bærer tilhørsforhold udadtil.

Kriminalvården kræver af de indsatte, at de behandler hinanden og personalet med respekt. Enhver hånende, mobbende eller utilstedelig adfærd medfører øjeblikkelig "Knaldtransport". Som et eksempel kan jeg nævne en indvandrer, der nægtede at efterkomme personalets anvisninger om at afslutte en telefonsamtale. Han imiterede en seksuel begivenhed, der udføres med hånden, og fortsatte samtalen. To timer senere dukkede fangetransporten op og kørte ham væk.

Et andet eksempel er Mohammad. Mohammad drillede en svag indsat med, at denne vist nok var bøsse, eftersom han aldrig fik besøg af en pige. Mohammad lavede kyssemund hver eneste gang, han fik øje på den svage indsatte, og blinkede til ham. Dette fik den svage indsatte til en dag at forlade anstalten ved ganske enkelt at gå derfra (der var intet hegn). Jeg klagede over Mohammads opførsel i forhold til den svage indsatte, og da Mohammad kom retur fra en udgang, fik han "Knaldtransport".

STRAM OP
Der skal strammes op på reglerne omkring sanktioner, hvis en fange tages i stofmisbrug. Dette bør udløse "Knaldtransport" øjeblikkeligt. Det sikrer, at kun de, der er egnede, opholder sig på åbne anstalter. Det er samtidigt en gulerod til stofmisbrugere, at de – såfremt de går i behandling – kan have udsigt til lempeligere afsoningsforhold på en åben anstalt. Det skal være et privilegium at være på en åben anstalt, og det skal være et opnåeligt mål.

Jeg mener, at vi kan lære utroligt meget fra svenskerne og de svenske myndigheders måde at håndtere fangerne på. Vi skal gøre op med tynde sanktioner i de åbne danske fængsler.

Med venlig hilsen

Nikolaj

LEDERE OG MEDARBEJDERE MÅ I FÆLLESKAB TAGE KAMPEN OP MOD INTIMIDERING

Af Bente Benderska, forbundssekretær for lederne

Under overskriften "Fangerne må ikke overtage magten" skriver forbundsformand Kim Østerbye i sidste nummer af fagbladet, at han frygter, at der tidvis slækkes på fagligheden i opgaveløsningen. At der for ofte ses gennem fingre med forseelser begået af de indsatte. Samme nummer af fagbladet belyser forholdene i sjællandske arresthuse. Her fremgår det tydeligt, at der over tid sker en intimidering af personalet, som i voldsom grad forringer arbejdsmiljøet.

I flere af Kriminalforsorgens institutioner synes der således at være en tendens til, at visse grupper af indsatte tager magten og styringen fra fængselspersonalet. Og det opleves i stigende grad, at personalet viger tilbage i stedet for at tage konfrontationer med indsatte, når de forsøger at rykke ved magtbalancen på en afdeling.

I arresthusene på Sjælland er der angiveligt både medarbejdere og ledere, der mere eller mindre har givet op over for den daglige kamp for at sikre, at de indsatte ikke overtager magten. For at mindske intimidering af fængselspersonalet er det nødvendigt, at medarbejdere og ledere står sammen om at håndtere de udfordringer, dagligdagen byder på. Også selvom klientellet bliver mere og mere råt og respektløst over for fængselspersonalet. Giver lederne først slip på deres autoritet i forhold til indsatte – og personalet for den sags skyld – kan det desværre let opfattes som en accept af, at også medarbejdere kan slække på deres autoritet.

Problemer med indsatte kan ikke altid løses, men de skal håndteres og ikke blot undgås. Det er aldrig let at lede mennesker, der arbejder med mennesker. I Kriminalforsorgen har lederne formodentlig en ekstra udfordring i ledergerningen, idet medarbejderne er udsat for massive og komplicerede udfordringer fra de indsatte. Når mennesker arbejder med mennesker, støder man ofte på, at andre mener noget om opgaven, dens løsning og dens kvalitet. Det er hverken let, entydigt eller muligt at tilfredsstille alle. Selv blandt nære kollegaer kan der være meget forskellige opfattelser af, hvordan indsatte skal håndteres, hvilke vilkår de skal bydes og ikke mindst, hvad og hvor meget der skal gives lov til. Derfor har de indsatte også mange gange held med at spille personalet ud mod hinanden.

Det er her, at Fængselsforbundet opfordrer lederne til sammen med medarbejderne at aftale nogle indsatsområder for at tage udfordringen med intimidering op og sikre fagligheden. Der er vist ingen, der kan være uenige i, at den lokale ledelse er nødt til at gå forrest for at sikre, at regler overholdes og nødvendige rutiner fastholdes. For eksempel er en mellemleder tæt på konsekvenserne af forandring, men han er samtidig også leder af det, der forbliver uændret. På det ledelsesniveau er opgaven ofte at sikre hverdagens rutiner og driftsopgaver, men en mellemleder må ikke glemme, at han er en del af ledelsen og som sådan skal sikre, at organisationen kan løse sin hovedopgave. Lederne skal i ord og handling formidle de værdier, normer og holdninger, som er i overensstemmelse med organisationens mål og interesser. Ledere – mellemledere såvel som topledere – er nu engang rollemodeller og skal derfor være sig bevidst om at gøre de rigtige ting og gøre dem rigtigt – også når det kræver sin mand.

I Fængselsforbundet er vi klar over, at kampen med at holde de barske rockere og bandemedlemmer fra døren er benhård og måske synes resultatløs. Men omvendt tør vi næsten ikke tænke på, hvad konsekvenserne vil blive ved at lade stå til!

3 X 25 ÅRS JUBILÆUM I ARRESTHUSET I KALUNDBORG

Fængselsbetjent *Lise Lund* er en seriøs og engageret kollega. Hun er altid i godt humør. Hun er vellidt og en respekteret kollega, som vi alle holder meget af. Hun startede sin tjeneste i Statsfængslet i Vridsløse, men efter en udstationering til Kalundborg blev hun hængende.

Fængselsbetjent *Jørgen Erik Jørgensen* har med sit lune glimt i øjet altid en kvik og sjov bemærkning, som giver kollegaerne et grin. Vi nyder hans humor og hans sjove historier. Han startedei Vestre Fængsel, kom senere til Statsfængslet i Gribskov, og da Gribskov lukkede, blev vi nødt til at tage ham i Kalundborg.

Fængselsbetjent *Janne Thomsen* har kun været her et par måneder og er et friskt pust fra Nordjylland. Hun startede i Vestre Fængsel, kom senere til Arresthuset i Aalborg, og nu er hun her. Vi nyder godt af hendes hjemmebag og gode humør.

Alle tre ønskes et stort tillykke med 25 års-jubilæet.

På personalets vegne, Brian Andersen og Joel Winther

SENIORTRÆF I RIBE

Arrestforvarernes Seniorklub brugte det årlige træf til at dyrke gamle minder og Ribes historie. God mad og vin blev der også tid til.

Af Per Larsen Jensen, Odense

29 medlemmer af seniorklubben med ledsagere mødtes den 31. august i Ribe ved Restaurant Sælhunden. Her var der arrangeret frokost. En særdeles velarrangeret en af slagsen hvortil der blev serveret diverse drikkevarer blandt andet herre- og damesnapse.

Efter denne kulinariske oplevelse var der arrangeret en guidet tur igennem den gamle købstad. Guiden Leif Graves Christensen fortalte levende om havnen, stormflodssøjlen og det rige købmandsliv i middelalderen i landets ældste by.

På turen igennem byens smalle gader fortalte guiden om byen og dens historie. Herunder blandt andet, at byens undergrund består af diverse former for affald som igennem tiden er sunket, så nogle huses fundamenter er fulgt med, og væggene derfor er blevet meget skæve. Gaderne er brolagte, så regnvand kan sive ned og holde undergrunden fugtig og dermed forhindre, at der sker yderligere skade på bygningerne.

Vi kom til domkirken og de omkringliggende udgravninger, der måske ændrer danmarkshistorien, idet der er fundet kristne begravelser dateret til år 750–800, altså før Harald Blåtand kristnede Danmark.

Vi sluttede ved Maren Spliids hus. Maren blev brændt på bålet som heks efter forhør og tortur i København, hvor hun ikke bestod vandprøven, som var en tur i vandet. Hvis hun gik til bunds og druknede, var hun uskyldig, hvis hun flød ovenpå var hun skyldig – altså heks – og måtte lade livet.

Undervejs blev der fortalt om Ribe Ret som nok var en anelse strengere end i resten af landet på den tid. Guiden fortalte blandt andet, at det var noget finere at blive halshugget på byens torv frem for på henrettelsespladsen uden for byen, ligesom han fortalte, at byens galge til hængning var delt op i tre niveauer, hvor øverste var for de fine, midterste for borgerskabet og nederste niveau for rakkerpakket. For alle klasser blev resultatet dog det samme.

Guiden gjorde historien meget levende og spændende og han havde en meget fin humoristisk tilgang til de barske historier.

Efter denne spændende rundtur i det historiske Ribe var klubben vært ved vinfestivalen, som fandt sted i byens gågade. Billetten var et vinglas, som vi kunne fyldt op ved de 20–30 boder, der var placeret igennem gågaden. Et rigtig hyggeligt arrangement, hvor alle kunne få afprøvet, og også brillere med, deres viden på vinområdet.

17.30 blev vi afhentet af bus og kørt ud til Restaurant Kammerslusen, hvor klubben var vært ved en særdeles fin middag, og hvor der var en rigtig god og hyggelig stemning, og hvor gamle minder endnu en gang blev udvekslet.

Efter middagen kørte vi tilbage til byen og et særdeles vel tilrettelagt arrangement var slut. Jeg er sikker på, at vi alle er enige om, at bestyrelsen skal have stor ros for valg af Ribe som et meget spændende sted.

Vi glæder os allerede til næste års arrangement!

25 ÅRS JUBILÆUM I ARRESTHUSET I HADERSLEV

Nu er det 25 år siden, at den koldingensiske cykelmekaniker *John Møller Hansen* ringede på porten til Arresthuset i Kolding og meldte sig klar til tjeneste. Og det har vist sig at være en særdeles langtidsholdbar løsning. John var tjenestgørende i arresthuset i en årrække både som værkmester og i opsynet.

I 2001 lykkedes det for os gamle kolding-folk (cykelmafiaen) at give ham et tilbud, han ikke kunne afslå og lokke ham til Haderslev. Man kan se tilfredsheden i kollegaernes øjne, når de ser, at de skal have en vagt med John, der altid er sjov, sikker og kompetent.

Den overskyggende fritidsinteresse er motionscykling. Blandt andet kan nævnes Trondheim–Oslo og Århus–KBH. Rygproblemer har desværre nedsat træningsmængden, men interessen er uforandret. Vandreture i Skotland og Sverige sammen med kollegaer i nye vandrestøvler har givet anledning til mange grineflip, når de blodige benpiber skulle forbindes. Men næste morgen var det bare på med støvlerne, for man giver jo ikke op halvvejs, selv om det bløder lidt! Du ønskes et stort tillykke med jubilæet.

På personalets vegne, Klaus Knudsen

LANGT TOVTRÆKKERI OM TJENESTEBOLIGER

Først måtte beboerne købe. Så måtte de ikke købe. Så måtte de købe alligevel. Og til sidst var der kun fire tilbage.

21 familier har fået lov at købe deres lejeboliger ved Statsfængslet i Vridsløselille. Efter et langt forløb er det dog kun fire familier, som siger ja tak. Resten er flyttet ud.

Tjenesteboligerne har ellers været beboet af fængslets medarbejdere i over hundrede år. Men i 2008 besluttede Folketinget at boligerne skulle sælges. Man håbede på en klækkelig gevinst.

Sagen blev overdraget til statens ejendomsselskab, Freja, og i januar 2010 fik beboerne et brev fra statsfængslet, hvor de fik at vide, at de ville få tilbud om at få en ny lejekontrakt gennem Freja, som ville udløbe 31. juli 2012.

På et møde i juni 2011 informerede Freja beboerne om, at de ville blive topprioriterede ved salget, og at priserne ville blive fordelagtige.

Processen kom altså godt i gang, men så gik tingene i stå. Ingen vidste, hvad boligerne ville komme til at koste, eller om der blev tale om andels- eller ejerboliger. Og der opstod praktiske spørgsmål om forurening af jorden, fjernvarme og så videre.

Usikkerheden betød, af beboerne begyndte at se sig om efter andre steder at bo. Først i påsken i år fik beboerne endelig et købstilbud fra Freja. Tolv familier afgav tilsagn.

Så gik tiden igen. Sommeren nærmede sig. Det samme gjorde lejekontraktens udløb. Folk blev nervøse, da de ikke hørte mere fra Freja. De kunne ikke gå i banken og spørge om lån, da de ikke havde papirer at vise frem. Til sidst var der kun fire familier tilbage, som fastholdte deres tilsagn. Resten valgte at flytte ud 31. juli.

Historien slutter dog ikke her. De fire sidste familier fik nemlig nu at vide, at Freja ikke ønskede at sælge alligevel. Det synes familierne var temmelig underligt, når de havde fået et købstilbud sort på hvidt.

Efter en del korrespondancer mellem advokater gav Freja sig dog. Jo, de måtte godt købe trods alt.

De fire familier afventer nu et egentligt købsudkast. De betaler ikke husleje, for man skal jo ikke betale leje, når man ejer – eller rettere kommer til at eje med tilbagevirkende kraft fra 1. august. Forvirret?